

A.N. Groenewegen

PR No. 19-84

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE GROENTETEELT
IN DE OPEN GROND IN NEDERLAND OVER 1984
(OOGST 1984/85)**

Juli 1986

Landbouw-Economisch Instituut

Afdeling Tuinbouw

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE GROENTETEELT IN DE OPEN GROND IN NEDERLAND OVER 1984 (OOGST 1984/85)

Groenewegen A.N.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1986

45 p., 15 tab.

Deze publikatie geeft informatie over de bedrijfsresultaten, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie van de bedrijven met groenteteelt in de open grond in Nederland. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 42.250,-, dat is 17% van de kosten (in 1983 -7% van de kosten).

Het totaalinkomen bedroeg f 61.790,- per ondernemer. De gezinsbestedingen waren f 54.280,- (inclusief f 9.220,- aan persoonlijke belastingen en premies). De besparing bedroeg derhalve f 7.510,- per ondernemer.

Per bedrijf kwam f 40.470,- aan eigen middelen ter beschikking (in 1983 f 67.130,-). Het vreemd vermogen nam toe met f 1.610,-, zodat totaal f 42.080,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 10.860,- afgelost en de bruto-investeringen minus WIR-premie bedroegen f 28.580,-.

In het rapport zijn de cijfers gegroepeerd naar: intensiteit van de teelten en financiële positie.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Groenteteelt in de open grond/
Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 De methode	7
1.3.1 Algemeen	7
1.3.2 De bescheiden	7
1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten	7
1.3.4 De balans	8
1.3.5 De gebruikte begrippen	9
1.4 De groepering van de bedrijven	10
2. DE BEDRIJFSUITKOMSTEN	11
2.1 Het grondgebruik	11
2.2 De arbeidsbezitting	11
2.3 De oppervlakte, de kwantitatieve en de geldopbrengsten alsmede de gemiddelde prijs per kg of per stuk van de belangrijkste gewassen	11
2.4 De bedrijfsresultaten	12
2.4.1 Per bedrijf	12
2.4.2 Per ha betaalde oppervlakte	13
2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van de kosten (rentabiliteit)	14
2.6 Vergelijking met het voorafgaande boekjaar	16
2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	17
2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing	18
3. DE FINANCIERING	19
3.1 De herkomst van de middelen	19
3.2 De besteding van de middelen	19
3.3 De balans	20
3.3.1 Activa	20
3.3.2 Passiva	20
3.4 De toename van het eigen vermogen van 31 december 1983 tot 31 december 1984	21
3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1984	22
3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn	22
3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	22

INHOUD (vervolg)

Blz.

3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie	23
---	----

BIJLAGEN

1. Grondgebruik over 1984	29
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1984	30
3. Bedrijfsresultaten over 1984	31
4. Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten (rentabiliteit)	32
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1984	33
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalinkomen	34
7. Spreiding van de besparing	35
8. Herkomst van de middelen	36
9. Besteding van de middelen	37
10. Balans per 31 december 1984	38
11. Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1984 en de vermogensvergelijking	39
12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1984	40
13. Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn	41
14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	42
15. Bedrijfsresultaten (gemiddeld per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gemiddeld per ondernemer) in de jaren 1981 t/m 1984	43
16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per 31 december over de jaren 1981 t/m 1984	44

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek naar rentabiliteit en financiering in de tuinbouw is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemeteelt onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het desbetreffende boekjaar of afzetseizoen worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt ca. 9 maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter en zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de vijf jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de groenteteelt in de open grond in Nederland dateert van het boekjaar 1980 en is gebaseerd op de Landbouwtelling 1978. De populatie, waaruit de steekproef is samengesteld heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. waarvan 60% en meer van de sbe betrekking heeft op de groenteteelt in de open grond.

Aan deze criteria voldeden 1.707 bedrijven met een oppervlakte groenten van 12.170 ha (inclusief zaaluien).

De bedrijven zijn met drie verschillende steekproefpercentages in de steekproef vertegenwoordigd, te weten:

- a. 2,5% voor bedrijven met 70 - 110 sbe;
- b. 5,0% voor bedrijven met 110 - 250 sbe;
- c. 9,9% voor bedrijven met 250 sbe en meer.

Hieruit blijkt dat de "grote" bedrijven sterker in de steekproef zijn vertegenwoordigd dan de "kleine" bedrijven 1). Bij de vaststelling van voornoemde steekproefpercentages is er rekening mee gehouden dat bij de werving niet alle bedrijven geschikt zouden zijn. Vanuit de Landbouwtelling zijn niet alle kenmerken van het bedrijf af te lezen, waardoor een aantal bedrijven ondanks voorselectie niet in het onderzoek kon worden betrokken. Als ongeschikte bedrijven voor het onderzoek werden aangemerkt:

- a. te kleine bedrijven;
- b. bedrijven zijn verkocht en toegevoegd aan bestaande bedrijven;
- c. bedrijven met te veel handel;
- d. die gemengd waren met andere takken van bedrijf of beroep;
- e. bedrijven die worden onteigend.

Deze ongeschiktheid voor het onderzoek, kon pas bij de werving van de bedrijven worden vastgesteld.

Uiteindelijk konden in het boekjaar 1984 57 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze bedrijven vertegenwoordigen een populatie van 1.314 bedrijven met een oppervlakte aan opengrondsgroente van 9.890 ha 2).

De landelijke oppervlakte met opengrondsgroente (incl. zaaiuien) bedroeg in 1984 60.894 ha. Doordat op veel bedrijven met groenteteelt in de open grond ook andere takken van bedrijf voorkomen (o.a. landbouw en/of veeteelt), wordt met deze steekproef slechts 16% van de landelijke oppervlakte opengrondsgroente (incl. zaaiuien) gerepresenteerd. Op sbe-basis wordt echter ca. 25% vertegenwoordigd.

- 1) Op eerstgenoemde bedrijven is de bijdrage aan de totale produktie veel groter dan van laatstgenoemde bedrijven. Ervan uitgaande dat slechts een beperkt aantal bedrijven per tak van tuinbouw in het onderzoek kan worden opgenomen, wordt door deze werkwijze de betrouwbaarheid van de cijfers verhoogd. Rekenkundig zijn de verschillen in de steekproefpercentages geëlimineerd door voor elk steekproefpercentage een wegingsfactor vast te stellen. De wegingsfactor is gelijk aan 100 gedeeld door het steekproefpercentage.
- 2) De populatie waarop de steekproef is gebaseerd is beschreven in LEI-publikatie "Interne Nota No. 254".

1.3 De methode

1.3.1 Algemeen

Voor alle deelnemende bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld, dit betekent dat de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd en toegevoegd aan de kosten. Eveneens zijn onder de kosten opgenomen de - op bedrijfseconomische basis - berekende afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen en de rente over het geïnvesteerde vermogen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn niet te vergelijken met de inkomens en vermogens die op basis van de fiscale wetgeving worden vastgesteld. Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen is rekening gehouden met de aanspraak 1) op WIR-premie. Dit betekent dat de bedrijfseconomische waarde van alle duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus de aanspraak op WIR-premie. Dit geldt ook voor de berekende aanwas, de afschrijving en de rente m.b.t. de duurzame slijtende produktiemiddelen.

16% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.3.2 De bescheiden

De betaalde kosten en de ontvangen opbrengsten zijn voor een groot deel ontleend aan de kas- en bankbescheiden, de loonstaten en de rekeningen van toeleveringsbedrijven of anderen die diensten hebben verleend. Dit geldt eveneens voor investeringen in duurzame produktiemiddelen, het aantrekken of aflossen van vreemd vermogen, het ontvangen van subsidies, enz. Bij de veilingen werden informaties verkregen over de bruto-veilingomzetten, de veilingkosten en voor zover mogelijk ook een specificatie van de aangevoerde produkten zowel in geld als in kwantiteiten.

1.3.3 De berekende kosten en opbrengsten

De afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie

- 1) Onder aanspraak op WIR-premie is verstaan de basispremie en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslag. Deze bedroeg in 1984 voor gebouwen, glasopstanden en vaste installaties 17% en voor de overige duurzame slijtende produktiemiddelen 18%.

waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten.

De rente over het geïnvesteerde vermogen is bepaald op 7,00% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten en de normale behoefte aan vlottende middelen waarover respectievelijk 2,50% en 8,50% is berekend. Het geïnvesteerde vermogen 1) is de som van: de waarde van de grond; de economische boekwaarde van de dode en levende inventaris; de normale behoefte aan vlottende middelen.

De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en gezinsleden zijn berekend op basis van een taxatie van de door hen verrichte hoeveelheid handenarbeid. Deze arbeid is op CAO-basis (incl. het werkgeversdeel in de sociale lasten) gewaardeerd.

De kosten van plantopstanden zijn in het jaar van aanplant onder de kosten opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt onder de opbrengsten op de rekening: "aanwas vaste plantopstanden". Dit bedrag wordt verdeeld over de produktieve periode van de plantopstand. De bedragen per jaar zijn onder de kosten opgenomen op de rekening: "afschrijving vaste plantopstand". Bij de vaststelling van deze normen is rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie op de zogenaamde "insteekkosten". Het verschil tussen de waarde van de veldinventaris aan het einde t.o.v. het begin van het boekjaar is onder de opbrengsten op de rekening "mutatie veldinventaris" opgenomen.

Het ondernemersoverschot is het verschil tussen de opbrengsten en de kosten. In de kosten is geen vergoeding opgenomen voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het ondernemersoverschot. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst.

1.3.4 De balans

De grond is gewaardeerd op f 33.000,- tot f 57.500,- per hectare.

De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de nieuwwaarde minus aanspraak op WIR-premie. Deze is ontleend aan gegevens die ook ten behoeve van de afschrijvings- en renteberekening zijn verzameld.

De woonhuizen zijn geactiveerd tegen de boekwaarde op basis van de herbouwwaarde.

Voor de waardering van de plantopstand is gebruik gemaakt van stichtingskostenberekeningen van het LEI.

In de balansen zijn ook de privé-bezittingen opgenomen.

Met de vordering van WIR-premie is rekening gehouden.

Het totale vreemde vermogen is onderscheiden in: vreemd vermogen op lange termijn en vreemd vermogen op korte termijn. Wat

- 1) Deze investering omvat ook de bedrijfsmiddelen die door de ondernemer zijn gepacht. Over deze waarde is geen rente in de kosten opgenomen.

de belastingen betreft is alleen rekening gehouden met het nog te betalen omzet- en loonbelasting.

De nog te betalen persoonlijke belastingen zijn niet opgenomen.

1.3.5 De gebruikte begrippen

Ondernemersoverschot in procenten van de kosten.

Het ondernemersoverschot in procenten van de kosten is zowel in een gewogen als in een ongewogen gemiddelde tot uitdrukking gebracht. Bij de berekening van het gewogen kengetal is het totale ondernemersoverschot van alle bedrijven van een groep gedeeld door 1% van het totaal van de kosten van die bedrijven. Voor de berekening van het ongewogen gemiddelde is deze deling voor elk bedrijf afzonderlijk verricht, waarna het gemiddelde van de kengetallen werd vastgesteld.

Arbeidsopbrengst per mensjaar

De arbeidsopbrengst per mensjaar is het bedrag dat door allen, die arbeid in het bedrijf hebben verricht te zamen als inkomen is genoten. Het is de som van ondernemersoverschot en de kosten van arbeid. Na deling van dit inkomen door het aantal - tot volwaardige arbeidskrachten herleide - mensjaren, verkrijgt men de gemiddelde arbeidsopbrengst per mensjaar.

Inkomen, besparing en gezinsbesteding (gemiddeld per ondernemer)

- Arbeidsopbrengst van de ondernemer: ondernemersoverschot vermeerderd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer.
- Ondernemersinkomen van de ondernemer: arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van berekende en betaalde rente alsmede de in 1984 ontvangen rentesubsidie.
- Gezinsinkomen uit bedrijf: ondernemersinkomen verhoogd met de - als kosten gecalculeerde - vergoeding voor de handenarbeid van de gezinsleden.
- Totaalinkomen: gezinsinkomen uit bedrijf verhoogd met het inkomen buiten bedrijf.
- Besparing: mutatie in het eigen vermogen vermindert met de investeringssubsidie, erfenissen en/of schenkingen, koerswinsten of -verliezen op effecten, boekwinsten of -verliezen op produktiemiddelen, e.d.
- Gezinsbesteding: het totaalinkomen vermindert met de besparing.

1.4 De groepering van de bedrijven

In dit verslag zijn de resultaten van 57 bedrijven 1) met overwegend groenteteelt in de open grond opgenomen. De bedrijven zijn - op basis van het aantal sbe per ha betaalde oppervlakte - onderscheiden naar mate waarin respectievelijk "extensievere" en "intensievere" teelten voorkomen.

De 57 bedrijven zijn ook naar hun financiële positie onderscheiden in de tabellen 3.3 tot en met 3.8.

Tabel 1.1 Aantal bedrijven in steekproef en populatie, indeling naar sbe per ha en financiële positie

	Aantal bedrijven	
	steekproef	populatie

Indeling naar sbe per ha		
1. Bedrijven met minder dan 22 sbe per ha (extensief)	29	697
2. Bedrijven met meer dan 22 sbe per ha (intensief)	28	617
3. Alle bedrijven	57	1.314

Indeling naar financiële positie		
4. Bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie	16	400
5. Bedrijven met een relatief gunstige financiële positie	19	514
6. Bedrijven met een relatief matige financiële positie	22	400
	57	1.314

In de bijlagen 15 en 16 zijn de gegevens opgenomen van alle deelnemende bedrijven met groenteteelt in de open grond in de jaren 1981 tot en met 1984.

1) 60% e.m. van de totale sbe aan groenteteelt in de open grond.

2. De bedrijfsuitkomsten

2.1 Het grondgebruik

In bijlage 1 zijn de oppervlakten opgenomen van alle producten die in 1984 zijn geteeld. Aangezien meerdere producten per jaar op een zelfde oppervlakte kunnen worden geteeld, is bovendien de grootte van de daarvoor in gebruik zijnde oppervlakte grond vermeld.

De opengrondsgroentebedrijven in onderzoek hadden gemiddeld 658 are beteeld met groente, op deze oppervlakte kwam - door de meerdere teelten per jaar - 742 are met afzonderlijke groentegewassen voor.

2.2 De arbeidsbezetting

De arbeidsbezetting was gemiddeld 3,11 mensjaar per bedrijf (bijlage 2). Het aandeel van de ondernemer en gezinsleden in deze gemiddelde bezetting was 2,04 mensjaar, dat is 66% van de totale arbeidsbezetting. 1 mensjaar arbeid is overeenkomstig de CAO bepaald op 1.800 uren.

Op de extensieve bedrijven bedroeg de arbeidsbezetting 0,22 mensjaar per ha beteelde oppervlakte, op de intensieve bedrijven was dat 0,56 mensjaar.

2.3 De oppervlakte, de kwantitatieve en de geldopbrengsten alsmede de gemiddelde prijs per kilo of per stuk van de belangrijkste gewassen

Van 53 bedrijven konden de kwantitatieve en geldopbrengsten van de gewassen worden verzameld. (Zie tabel 2.1). De oppervlakte groente en vroege aardappelen op deze 53 bedrijven bedroeg gemiddeld 769 are. Onder de geldopbrengsten zijn ook die van groentegewassen onder glas begrepen.

De sluitkool, spruiten, bloemkool, aardbeien en sla waren - wat hun geldopbrengsten betreft - voor 50% bepalend voor de totale opbrengsten van de groentegewassen.

Tabel 2.1 De kwantitatieve en geldopbrengsten en de gemiddelde prijs per kilo of per stuk van de belangrijkste gewassen (gemiddelden van 54 bedrijven)

	Opbrengst per bedrijf		Gem.prijs per kg (st.) 1)
	in kg (st.)	in guldens (%)	
Rode kool	14.224	7.189 (4)	51
Witte kool	55.631	14.861 (8)	27
Overige sluitkool	3.124	3.016 (2)	104
Spruiten	9.177	8.176 (5)	89
Bloemkool (st.)	16.489	18.825 (11)	114
Poot en/of zaaluien	10.110	2.162 (1)	21
Prei	10.655	14.377 (8)	135
Augurken	5.330	9.593 (5)	180
Peen	20.022	7.957 (5)	40
Asperges	1.592	10.136 (6)	636
Witlof	2.823	6.997 (4)	248
Aardbeien	6.235	22.221 (13)	356
Sla (st.)	46.944	12.008 (7)	26
Bonen	3.617	5.985 (3)	165
Rabarber	3.807	3.139 (2)	82
Vroege aardappelen	4.191	1.786 (1)	43
Pootaardappelen	24.383	11.719 (7)	48
Overige groenten	P.M.	15.593 (8)	P.M.
	P.M.	175.740 (100)	P.M.

1) Exclusief omzetbelasting.

2.4 De bedrijfsresultaten

2.4.1 Per bedrijf

Bijlage 3 geeft een uitgebreide specificatie van de gemiddelde kosten en opbrengsten; in tabel 2.2 zijn de bedrijfsresultaten samengevat.

De bedrijven hadden in 1984 een negatief resultaat van f 42.250,- gemiddeld per bedrijf, dat is 17% van de kosten (in 1983 -7%). Voor bedrijven met meer extensievere teelten (minder dan 22 sbe gemiddeld per ha) werd een gemiddeld negatief ondernemersoverschot berekend van f 48.930,- en voor de bedrijven met intensievere teelten (meer dan 22 sbe gemiddeld per ha) een tekort van f 34.680,-, dat is respectievelijk -23% en -12% van de kosten.

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - dat is het ondernemersoverschot verhoogd met de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 29.620,- (in 1983 f 48.540,-). Voor bedrijven met extensievere

teelten was de arbeidsopbrengst per ondernemer f 21.180,- en voor bedrijven met intensievere teelten f 39.630,-.

Bij de berekening van onder andere de gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer kan het bijvoorbeeld voorkomen dat extreme uitkomsten van een kleine groep ondernemers het gemiddelde cijfer sterk beïnvloeden. Ter vergelijking is daarom tevens de gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer van een "mediane groep" 1) van de ondernemers gegeven.

Van de in tabel 2.2 onderscheiden groepen van bedrijven, zijn de gemiddelde cijfers per ondernemer hoger dan het mediaan-gemiddelde.

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten (gem. per bedrijf) in guldens

	Alle be- drijven	Extensief	Intensief
		minder dan 22 sbe	meer dan 22 sbe
Aantal bedrijven	57	29	28
Opbrengsten	201.300	159.660	248.410
Kosten	<u>243.550</u>	<u>208.590</u>	<u>283.090</u>
Ondernemersoverschot	-42.250	-48.930	-34.680
Idem in % van de kosten	-17	-23	-12
Arbeidsopbrengst van de ondernemer:			
per ondernemer	29.620	21.180	39.630
mediaan	21.290	17.780	27.030

2.4.2 Per ha betaalde oppervlakte

In tabel 2.3 zijn de bedrijfsresultaten per ha betaalde oppervlakte opgenomen.

De grote verschillen tussen bedrijven met intensievere en extensievere teelten komen vooral duidelijk tot uitdrukking bij de arbeidsbezetting, en bij de kosten en opbrengsten.

- 1) Onder mediane groep is hier verstaan 20% van het totaal aantal waarnemingen, te weten: 10% links en 10% rechts van de mediaan. De mediaan is de middelste van alle waarnemingen als deze naar "grootte" zijn gerangschikt.

Tabel 2.3 De bedrijfsresultaten over 1984 in gulden per ha
beteelde oppervlakte

	Alle be- drijven	Extensief minder dan 22 sbe per ha	Intensief meer dan 22 sbe per ha
Aantal bedrijven	57	29	28
Beteelde oppervlakte (are)	894	1.044	726
Arbeidsbezetting (mensjaar)	0,35	0,22	0,56
Geïnvesteed vermogen per 1 januari 1984	67.000	63.000	74.000
Opbrengsten			
tuinbouwprodukten	20.590	13.790	31.610
landbouw en veeteelt	560	820	140
overige opbrengsten	<u>1.360</u>	<u>680</u>	<u>2.470</u>
Totale opbrengsten	22.510	15.290	34.220
Kosten			
afschrijvingen	3.300	2.250	4.980
rente	2.400	2.050	2.960
huur en pacht	640	730	510
arbeid	12.590	8.950	18.470
afleveringskosten	1.700	960	2.890
materialen	3.330	2.330	4.950
overige kosten	<u>3.280</u>	<u>2.710</u>	<u>4.230</u>
Totale kosten	27.240	19.980	38.990
Ondernemersoverschot	-4.730	-4.690	-4.770

2.5 De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van
de kosten (rentabiliteit)

De spreiding van het ondernemersoverschot in procenten van
de kosten is opgenomen in bijlage 4.

Van het totaal aantal bedrijven was 12% winstgevend (in 1983
31%), 29% had een negatief resultaat van 0 - 20%, 39% een tekort
van 20 - 40% en 20% van 40% en meer van de kosten. De voornoemde
12% winstgevende bedrijven namen 23% van de totale productie-
waarde voor hun rekening. (Zie tabel 2.4).

Tabel 2.4 Het aandeel van de winstgevende bedrijven in de totale produktiewaarde

	Alle be- drijven	Extensief minder dan 22 sbe per ha	Intensief meer dan 22 sbe per ha
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal bedrijven in %	100	53	47
Produktiewaarde in %	100	42	58
Percentage winstgevende bedr.	12	6	19
Percentage produktiewaarde van de winstgevende bedrijven	23	9	34

N.B. In deze tabel is voor iedere groep aangegeven welk deel van de totale produktiewaarde van de groep wordt geleverd door de winstgevende bedrijven.

2.6 Vergelijking met het voorafgaande boekjaar

In tabel 2.5 zijn de uitkomsten over 1984 vergeleken met die over 1983. De vergelijking heeft betrekking op 57 bedrijven die in beide jaren aan het onderzoek hebben deelgenomen. De kosten namen toe met 2,9%. Doordat de opbrengsten afnamen met 8,1%, daalde de rentabiliteit met 9 punten van -7% tot -17%.

Tabel 2.5 Bedrijfsresultaten 1984 in vergelijking met die van 1983

	1983	1984	Stijging (1983 = 100)	Hoeveel- heidsmu- taties	Prijzmu- taties
Aantal bedrijven	57	57			
Aantal bedr. die door de steek- proef zijn vertegenwoordigd	1.314	1.314			
Groente en vroege aardappelen(are)	752	753			
Overige tuinbouw in de open grond	13	16			
Akkerbouw en grasland	135	121			
Arbeidsbezetting (mensjaren)	2,98	3,11			
Kosten					
Arbeid	109.490	112.530	2,8%	+ 2,3%	+ 0,5%
Rente 1)	21.480	21.450	- 0,1%	- 1,0%	+ 0,8%
Afschrijving	27.450	29.480	7,4%	+ 3,9%	+ 3,4%
Zaad-, plant- en pootgoed	14.260	14.870	4,3%		
Overige materialen	13.740	14.930	8,7%		
Afleveringskosten	15.120	15.160	0,3%		
Overige kosten	35.250	35.130	- 0,3%		
Totale kosten	236.790	243.550	2,9%		
Opbrengsten					
Groente en vroege aardappelen	190.530	176.730	- 7,2%	+ 1,7%	- 8,8%
Overige tuinbouwprodukten	6.740	7.380	9,5%		
Aanwas vaste plantopstand	8.800	7.210	-18,1%		
Landbouw en veeteelt	7.620	5.010	-34,3%		
Overige opbrengsten	5.250	4.970	- 5,3%		
Totale opbrengsten	218.940	201.300	- 8,1%		
Ondernemersoverschot	-17.850	-42.250			
Idem in % van de kosten	-8	-17			

- 1) Voor het boekjaar 1984 zijn de volgende rentetarieven gebruikt: 2½% voor de grond (in 1983: 2½%); 7% voor de duurzame slijtende produktiemiddelen (in 1983: 7½%); 8½% voor de normale behoefte aan vlottende middelen (in 1983: 9%).

2.7 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer

Voor een beeld van de arbeidsopbrengst, het inkomen, de gezinsbesteding en besparing gemiddeld per ondernemer, wordt verwezen naar bijlage 5.

De arbeidsopbrengst van de ondernemer - bestaande uit het ondernemersoverschot en de als kosten gecalculeerde vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer - bedroeg gemiddeld f 29.620,-. Het ondernemersinkomen per ondernemer - de arbeidsopbrengst vermeerderd met het saldo van de berekende en betaalde rente en de rentesubsidie - bedroeg gemiddeld f 40.030,-.

Het gezinsinkomen uit het bedrijf - dat is het ondernemersinkomen vermeerderd met de vergoeding voor handenarbeid van de gezinsleden - werd op f 50.380,- becijferd.

Het inkomen buiten het bedrijf - gemiddeld f 11.410,- per ondernemer - is in bijlage 5 gespecificeerd opgenomen. Hieruit blijkt dat de huurwaarde van de eigen woning, welke gesteld is op 6% van de boekwaarde van de woning, een belangrijk bestanddeel is van het inkomen buiten het bedrijf.

Het totaalinkomen - gezinsinkomen uit het bedrijf vermeerderd met het inkomen buiten bedrijf - was gemiddeld f 61.790,- per ondernemer. Voor de extensievere bedrijven bedroeg het totaalinkomen f 48.000,- gemiddeld per ondernemer en voor de intensievere bedrijven f 78.150,-.

De gezinsbesteding lag gemiddeld op een niveau van f 54.280,- per ondernemer. Voornoemde f 54.280,- kan worden gesplitst in premie volksverzekeringen f 6.220,-, premie vrijwillige verzekeringen f 4.740,-, persoonlijke belastingen f 3.000,- 1), betaald loon gezinsleden f 1.210,- en de overige gezinsbestedingen f 39.110,-. De besparing bedroeg derhalve f 7.510,- gemiddeld per ondernemer.

Ter vergelijking zijn in tabel 2.6 de gemiddelde cijfers (per ondernemer) betreffende het totaalinkomen, de gezinsbesteding en de besparing over 1984 van enkele andere takken van tuinbouw opgenomen.

- 1) Hieronder zijn opgenomen de betaalde minus ontvangen persoonlijke belastingen in 1984, er is geen rekening gehouden met de nog te betalen belastingen per 31 december 1984.

Tabel 2.6 Totaalinkomen, gezinsbesteding en besparing (gemiddeld per ondernemer)

Takken van tuinbouw in Nederland	Aantal bedrijven	Aantal ondernemers per bedrijf	Totaal inkomen	Gezinsbesteding	Besparing
Groenteteelt onder glas	93	1,26	75.440	67.130	8.310
Snijbloemeteelt onder glas	106	1,36	87.940	75.830	12.110
Potplantenteelt onder glas	47	1,52	87.840	65.570	22.270
Boomkwekerij 1)	57	1,16	87.620	68.930	18.690
Champignonteelt	41	1,09	123.110	65.980	57.130
Fruitteelt	51	1,38	71.660	75.080	-3.420
Groenteteelt open grond	57	1,30	61.790	54.280	7.510

1) Voor de boomkwekerij is het boekjaar vastgesteld van 1 juli 1984 tot en met 30 juni 1985.

2.8 De spreiding van de arbeidsopbrengst, het inkomen en de besparing

Uit bijlage 6 blijkt dat 84% van de ondernemers een positieve arbeidsopbrengst had; van 36% van de ondernemers was de arbeidsopbrengst meer dan f 30.000,-, van 11% meer dan f 60.000,-. Bij de ondernemers met een negatieve arbeidsopbrengst (16%) was het bedrijfsverlies groter dan het gecalculeerde loon van de ondernemer.

Het totaalinkomen bedroeg gemiddeld f 61.790,-. 82% van de ondernemers had een totaalinkomen hoger dan f 30.000,-, 37% hoger dan f 60.000,- en 13% hoger dan f 90.000,-.

De spreiding van de besparing is opgenomen in bijlage 7. Hieruit blijkt dat 56% van de ondernemers heeft gespaard. 26% van de ondernemers had een besparing groter dan f 15.000,- en 11% groter dan f 30.000,-.

3. De financiering

3.1 De herkomst van de middelen

Zoals eerder vermeld waren de besparingen in 1984 voor de opengrondsgroentebedrijven positief, te weten f 9.740,- per bedrijf.

De afschrijvingen op duurzame slijtende produktiemiddelen en de plantopstand bedroegen f 29.480,-, daardoor kwamen de afschrijvingen en de besparingen in 1984 uit op f 39.220,- (in 1983 f 56.640,-). De overige vermogensmutaties onder andere erfenissen en schenkingen, boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen, vermogenssubsidies waren per saldo f 1.250,-. In 1984 kwam aan eigen middelen beschikbaar - de som van de afschrijvingen, de besparingen en de overige vermogensmutaties - f 40.470,- (in 1983 f 67.130,-).

Het vreemde vermogen nam toe met f 1.610,- - waarvan f 3.190,- door nieuwe leningen o/g op lange termijn - zodat totaal f 42.080,- aan middelen ter beschikking kwam (zie bijlage 8).

3.2 De besteding van de middelen

Van de beschikbaar gekomen middelen werd in 1984 gemiddeld f 10.860,- afgelost op het vreemde vermogen op lange termijn (exclusief de kredieten van banken) dat is 7% van de stand per 1 januari 1984. (Zie bijlage 9).

Per bedrijf werd in 1984 f 28.580,- 1) in duurzame produktiemiddelen (incl. plantopstanden) geïnvesteerd. Er zijn bedrijven (11%) die niet hebben geïnvesteerd en bedrijven (21%) die voor f 50.000,- en meer hebben geïnvesteerd. Laatstgenoemde bedrijven namen 74% van de totale investeringen van de onderzochte bedrijven voor hun rekening. (Zie tabel 3.1). De overige produktiemiddelen (veldinventaris, materialen en vooruitbetaalde kosten) namen af met f 90,-. De netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf bedroegen gemiddeld f 3.630,- te weten:

a.	netto-investeringen in woningen	f 1.110,-
b.	deelname veiling e.d.	" 450,-
c.	leningen u/g	" 250,-
d.	overige beleggingen	" 1.820,-
		<u>f 3.630,-</u>

1) Dit is na aftrek van de aanspraak op WIR-basispremie en de KST zijnde f 4.940,-.

De liquiditeiten (voorraad produkt, vorderingen, effecten en geldmiddelen) namen af met f 900,- (in 1983 een toename van f 37.390,-).

Tabel 3.1 Spreiding van de bruto-investeringen in duurzame produktiemiddelen (aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

Investeringsklasse	Bruto-investering	Netto-investering 1)
Niet geïnvesteerd 2)	11	63
f 1,- - f 10.000,-	28	17
" 10.000,- - " 20.000,-	25	5
" 20.000,- - " 30.000,-	8	5
" 30.000,- - " 40.000,-	6	2
" 40.000,- - " 50.000,-	1	2
" 50.000,- en meer	21	6
Totaal	100	100

- 1) Als netto-investering is beschouwd de bruto-investering minus de gecalculeerde afschrijving.
- 2) Nul of negatief.

3.3 De balans

3.3.1 Activa

In bijlage 10 is een uitvoerige specificatie opgenomen betreffende de activa van de balans.

De totale bezittingen van de ondernemers op de opengrondsgroentebedrijven werden per 31 december 1984 becijferd op f 748.790,- gemiddeld per bedrijf. Hiervan had f 403.370,- (54%) betrekking op duurzame produktiemiddelen, f 10.930,- (1%) op overige produktiemiddelen en f 181.380,- (24%) op overige bezittingen (w.o. de woningen voor f 166.010,-). De resterende f 153.110,- (21%) had betrekking op de liquiditeiten.

3.3.2 Passiva

Het vreemde vermogen is gespecificeerd in bijlage 11. Het vreemde vermogen bedroeg per 31 december 1984 f 166.900,-; dat is 22% van het totale vermogen.

Van het vreemde vermogen op lange termijn is 71% door de Rabobank verstrekt.

In tabel 3.2 zijn zowel het totale als het vreemde vermogen (in procenten van het totale vermogen) van opengrondsgroentebedrijven vergeleken met die van andere takken van tuinbouw.

Tabel 3.2 Het totale vermogen en het vreemde vermogen (gemiddeld per bedrijf) in procenten van het totale vermogen per 31 december 1984

Takken van tuinbouw in Nederland	Totaal- vermogen	Vreemd vermogen in % van het totale verm.
Groenteteelt onder glas	939.960	44
Snijbloementeel onder glas	1.090.700	48
Potplantenteelt onder glas	1.175.920	53
Boomkwekerij 1)	750.500	17
Groenteteelt open grond	748.790	22
Bloembollenteelt 2)	1.632.880	24
Fruitteelt	1.140.630	20
Champignonenteelt	706.770	41

1) Cijfers 30-06-1985.

2) Cijfers 31-12-1983.

3.4 De toename van het eigen vermogen van 31 december 1983 tot 31 december 1984

Voor het gemiddelde bedrijf steeg het eigen vermogen van f 541.950,- per 31 december 1983 tot f 581.890,- per 31 december 1984 als gevolg van:

a. correcties op de balans per 31 december 1983	f	330,-
b. correcties a.g.v. een wijziging in de keuze-regeling betreffende de omzetbelasting	"	1.790,-
c. toe- en uittreding van firmanten	-"	4.080,-
d. vermogensinbreng van echtgenote	"	3.190,-
e. herwaardering i.v.m. wijziging WIR-premie	"	1.940,-
f. herwaardering a.g.v. prijswijziging	"	25.780,-
g. besparing	f	9.740,-
h. overige mutaties 3)	"	1.250,-
i. mutaties in het eigen vermogen	"	<u>10.990,-</u>
Totaal	f	<u>39.940,-</u>

De herwaardering a.g.v. prijswijziging per 1 januari 1984 is ontstaan op:

- grond	+ f	24.710,-
- duurzame slijtende produktiemiddelen	+ "	3.460,-
- woningen	- "	<u>2.390,-</u>
Totaal	+ f	<u>25.780,-</u>

3) Specificatie in bijlage 8.

De solvabiliteit (eigen vermogen in % van het totaalvermogen) bedroeg gemiddeld per:

31 december 1983	75,5%	
1 januari 1984	76,4%	(na correcties en herwaardering)
31 december 1984	77,7%	

De solvabiliteit per 31 december 1984 was 2,2% hoger t.o.v. 31 december 1983. Deze 2,2% is de som van:

a. herwaardering a.g.v. prijsstijging e.d.	+ 0,9%
b. toename eigen vermogen	+ 0,4%
c. afname vreemd vermogen	+ 0,9%
	+ 2,2%
	=====

Voor de onderscheiden groepen van bedrijven zijn de mutaties in het eigen vermogen in bijlage 11 gespecificeerd.

3.5 De spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1984

De spreiding van de solvabiliteit is opgenomen in bijlage 12. Voor het gemiddelde bedrijf met opengrondsgroente bedroeg de solvabiliteit 78% per 31 december 1984. Van de bedrijven had 67% een hogere solvabiliteit dan 70% en 34% van de bedrijven hoger dan 90%.

3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn

Bijlage 13 geeft een beeld van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn (excl. persoonlijke belastingen en premies). Voor het gemiddelde bedrijf was dit saldo f 150.980,-, dat is 62% van de kosten (in 1983 65%). Voor de bedrijven met extensieve teelten was dit saldo f 163.020,-, voor die met intensieve teelten f 137.370,- per bedrijf, dat is respectievelijk 78% en 49% van de kosten.

3.7 De spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten

In bijlage 14 is de spreiding van dit kengetal opgenomen. De spreiding van dit kengetal varieert van 1% tot 194%. Van de bedrijven had 67% een hoger saldo dan 30% van de jaarkosten en 42% van de bedrijven hoger dan 70% van de jaarkosten. Het percentage bedrijven met een saldo van meer dan 70% van de jaarkosten bedroeg voor de bedrijven met extensievere en intensievere teelten respectievelijk 54 en 27%.

3.8 Bedrijven met een relatief zeer gunstige, gunstige of matige financiële positie

Ter onderscheiding van de bedrijven naar hun financiële positie zijn de 57 bedrijven op basis van twee kengetallen ingedeeld, te weten: de solvabiliteit per 31 december 1984 en de besparing in procenten van de kosten. Op grond van deze kengetallen zijn arbitrair enkele scheidingslijnen getrokken, zodat drie groepen bedrijven konden worden onderscheiden.

Tabel 3.3 Aantal bedrijven naar klasse van solvabiliteit en naar besparing in procenten van de kosten

Solvabiliteit per 31-12-1984	Besparing in % v.d.kosten (gem. van 1983 en 1984)					
	negatief			positief		
	21 e.m.	20-10	10-0	0-10	10-20	20 e.m.
0 - 10	-	-	-	-	-	-
10 - 20	-	1	-	-	-	-
20 - 30	-	-	2	-	-	-
30 - 40	-	-	1	-	-	-
40 - 50	-	-	2	1	-	1
50 - 60	1	-	-	3	2	1
60 - 70	-	-	2	3	2	1
70 - 80	-	-	3	3	4	2
80 - 90	-	-	3	2	-	-
90 - 100	-	-	3	7	5	2

Dit heeft tot de volgende onderscheidingen geleid:

- bedrijven met een relatief zeer gunstige financiële positie, 16 bedrijven (31%);
- bedrijven met een relatief gunstige financiële positie, 19 bedrijven (39%);
- bedrijven met een relatief matige financiële positie, 22 bedrijven (30%).

In tabel 3.4 zijn de gemiddelde balansen van de drie onderscheiden groepen van bedrijven weergegeven. De verschillen tussen de groepen zijn groot. Dit komt o.a. tot uitdrukking in de omvang van de liquide middelen alsook in de mate waarin de bedrijven met vreemd vermogen zijn gefinancierd.

De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hebben gemiddeld per bedrijf een besparing van f 34.040,-, op de bedrijven met een "matige" financiële positie werd een ontsparing berekend van f 1.550,- (zie tabel 3.5).

Eerstgenoemde bedrijven hebben gemiddeld een afschrijving van f 32.970,-. Laatstgenoemde bedrijven van f 32.860,-. Het beschikbare bedrag aan eigen middelen - de som van de besparingen,

Tabel 3.4 Balans per 31 december 1984 (gemiddeld per bedrijf)

		Financiële positie			
		relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig	
Aantal bedrijven		16	19	22	
aantal bedrijven in %		30	39	31	
Leeftijd ondernemer		44	44	44	
Aantal sbe gemiddeld per bedr.		236	171	266	
Activa	x 1000 gld.	%	x 1000 gld.	%	x 1000 gld.
Grond (in exploitatie)	291,4	32	175,5	25	259,2
Duurzame slijtende produktiemid.	176,4	20	176,9	25	145,2
Overige produktiemiddelen	6,6	1	12,7	2	13,0
Liquiditeiten	235,0	26	145,9	20	80,4
Deelnemingen en beleggingen	191,3	21	194,5	28	154,6
Totaal	900,7	100	705,5	100	652,4
Passiva					
Vreemd vermogen op lange termijn	49,5	6	137,5	19	279,3
Vreemd vermogen op korte termijn	10,5	1	10,8	2	18,6
Totaal vreemd vermogen	60,0	7	148,3	21	297,9
Eigen vermogen	840,7	93	557,2	79	354,5
Totaal	900,7	100	705,5	100	652,4
Procentuele verdeling v.d. bedr.		%		%	
Bedr. met minder dan 22 sbe per ha	(100%)	30		36	34
Bedr. met meer dan 22 sbe per ha	(100%)	31		43	26
Alle bedrijven	(100%)	30		39	31

Tabel 3.5. Herkomst en besteding van middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie			
	Aantal bedrijven	16	19	22
Herkomst van middelen:				
afschrijvingen		32.970	24.130	32.860
besparingen		34.040	-380	-1.550
Totaal van afschrijvingen + besparingen		67.010	23.750	31.310
Overige mutaties in het eigen vermogen		3.220	3.020	-3.000
Totaal van eigen middelen		70.230	26.770	28.310
Nieuwe leningen o/g op lange termijn		2.870	-	7.610
Overige mutaties in het vreemde vermogen		4.780	-4.390	-4.330
Totaal van beschikbare middelen		77.880	22.380	31.590
Besteding van middelen:				
aflossingen op leningen o/g		5.950	9.090	18.040
bruto-invest. voor aftrek van WIR-premie		47.170	23.830	31.040
af: aanspraak op WIR-premie en KST		5.810	3.490	4.640
bruto-invest. minus WIR-premie en KST		41.360	20.340	26.400
mutaties in veldinventaris, materialen e.d.		-2.820	-150	2.710
netto-invest. en belegging buiten het bedr.		12.300	1.950	-2.880
mutaties in liquiditeiten		21.090	-8.850	-12.680
Totale besteding van middelen		77.880	22.380	31.590

de afschrijvingen en de overige mutaties in het eigen vermogen - bedroegen voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie f 70.230,-, voor die met een "matige" financiële positie f 28.310,-. Het vreemde vermogen nam tot voor de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie met f 7.650,-, voor de bedrijven met een "matige" financiële positie was er een toename van f 3.280,-, zodat aan middelen ter beschikking kwam respectievelijk f 77.880,- en f 31.590,-.

Van de beschikbaar gekomen middelen werd door de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie f 5.950,- afgelost op leningen en f 41.360,- geïnvesteerd minus WIR-premie in duurzame produktiemiddelen. Deze bedragen bedroegen voor de bedrijven met een "matige" financiële positie resp. f 18.040,- en f 26.400,-.

In tabel 3.6 zijn de gemiddelde cijfers betreffende de liquiditeiten op korte termijn - voor de drie onderscheiden groepen van bedrijven - tot uitdrukking gebracht.

De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hadden gemiddeld f 231.110,- meer aan middelen dan vreemd vermogen op korte termijn; voor de bedrijven met een "matige" financiële positie was dit saldo f 74.780,-, dat is resp. 93% en 28% van de kosten.

Tabel 3.6 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	16	19	22
A. Liquiditeiten en voorraden e.d.	241.560	158.650	93.380
B. Vreemd vermogen op korte termijn	<u>10.450</u>	<u>10.780</u>	<u>18.600</u>
Saldo (A - B)	231.110	147.870	74.780
Idem in % van de kosten	93	67	28

Uit de spreiding (tabel 3.7) van voornoemd saldo in procenten van de kosten blijkt o.a. dat 77% van de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie en 15% van de bedrijven met een "matige" financiële positie, een positief saldo had dat groter was dan 70% van de jaarkosten.

Tabel 3.7 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten (aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Financiële positie		
	relatief zeer gunstig	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	16	19	22
	%	%	%
0 - 10% van de jaarkosten	-	8	20
10 - 30% " " "	10	17	47
30 - 50% " " "	10	28	18
50 - 70% " " "	3	12	-
meer dan 70% van de jaarkosten	77	35	15
Totaal	100	100	100

In tabel 3.8 zijn van de drie onderscheiden groepen van bedrijven de belangrijkste kengetallen opgenomen.

- De bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie hadden in 1984 een ondernemersoverschot van -13%, die met een "matige" financiële positie van -18% van de kosten. Van de eerstgenoemde groep bedrijven had 18%, van de laatstgenoemde groep 8% een positief resultaat.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie nam het eigen vermogen in 1984 toe met 13% van de kosten; op die met een "matige" financiële positie nam het eigen vermogen af met 7% van de kosten. Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie nam het vreemde vermogen toe met 1% van de kosten, op de bedrijven met een "matige" financiële positie was er een afname van 9%.
- De bruto-investeringen bedroegen gemiddeld in 1984 voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en een "matige" financiële positie resp. 16% en 4% van de kosten.
- De liquiditeit op korte termijn was per ultimo 1984 voor de bedrijven met een "zeer gunstige" en een "matige" financiële positie resp. 100% en 32% van de kosten.
- Op de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie was de solvabiliteit zowel per 1 januari 1984 als per 31 december 1984 93%, op de bedrijven met een "matige" financiële positie steeg de solvabiliteit van 53% per 1 januari 1984 tot 54% per 31 december 1984.
- De besparing in 1984 van de bedrijven met een "zeer gunstige" financiële positie bedroeg gemiddeld f 26.000,- per ondernemer; de ontsparing van die met een een "matige" financiële positie f 1.100,-.

Tabel 3.8 Diverse kengetallen over 1984

	Financiële positie		
	relatief zeer gunst.	relatief gunstig	relatief matig
Aantal bedrijven	16	19	22
Aantal bedrijven in %	30	39	31
Aantal sbe	236	171	266
Opp. groenteteelt open grond in are	631	709	930
Oppervlakte landbouw in are	191	45	72
Ondern.overschot in % van de kosten	-13	-20	-18
Idem 1)	-17	-24	-25
Percentage winstgevende bedrijven	18	12	8
Besparing in % van de kosten 1)	11	0	-5
Toeneming van het eigen vermogen in % van de kosten 1)	13	1	-7
Toeneming van het vreemde vermogen in % van de kosten 1)	1	-6	-9
Bruto-invest. in % van de kosten 1)	16	7	4
Netto-invest. in % van de kosten 1)	3	-2	-8
Liq. en vlott. midd. minus schulden op korte termijn in % v.d. kosten 1)	100	64	32
Boekw.v.d. slijtende duurz.prod.midd. in % v.d. nieuwwaarde per 1-1-1984 1)	35	37	34
Idem per 31 december 1984 1)	34	34	32
Eigen verm. in % van het totaalvermogen per 1 januari 1984	93	77	53
Idem per 31 december 1984	93	79	54
Idem 1)	94	79	56
	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.
Totaalinkomen per ondernemer	84,7	55,9	46,6
Af: premie volksverzekering	8,1	6,8	3,7
premie vrijw. verzekeringen	4,8	4,5	5,0
persoonlijke belastingen	4,2	3,0	1,8
loon gezinsleden	3,7	-	0,2
overige gezinsbestedingen	<u>37,9</u>	<u>41,9</u>	<u>37,0</u>
Totaal van gezinsbestedingen	58,7	56,2	47,7
Besparing per ondernemer	26,0	-0,3	-1,1
Besparing in % v.h. totaalinkomen	31	-1	-2
Aantal ondern. gemidd. per bedrijf	1,31	1,25	1,35

1) Ongewogen gemiddelden.

Bijlagen

Bijlage 1 Grondgebruik over 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal bedrijven in %	100	53	47
Aantal sbe	220	169	277
I. Opengrondstuinbouw:			
	are	are	are
Rodekool	31	57	1
Wittekool	101	178	15
Overige sluitkool	14	15	13
Spruiten	93	81	107
Bloemkool	92	94	89
Poot en/of zaaiuien	23	32	14
Prei	60	28	98
Augurken	11	6	16
Peen	36	35	37
Asperges	36	45	26
Witlofpennen	15	10	21
Aardbeien	42	3	85
Sla	54	22	90
IJsbergsla	1	0	3
Spinazie	30	3	62
Andijvie	14	1	28
Stamslabonen	28	45	8
Overige bonen	58	43	75
Overige groenten	3	4	0
Totaal van produkten	742	702	788
Totaal groente open gr.			
	658	685	627
Vroege- en pootaardapp.	95	159	23
Fruit	3	1	5
Bloembollen	11	9	13
Overige tuinbouwgewas.	2	4	0
Totaal opengrondstuinb.	769	858	668
II. Tuinbouw onder glas			
Staannd glas	3	1	6
Platglas	1	1	2
III. Braakland			
	15	4	25
Totaal tuinbouw	788	864	701
IV. Akkerbouw en grasland			
	121	184	50
V. Verhuurd aan derden			
	49	71	24
VI. Erf, blijvende paden, enz			
	57	58	57
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	1015 598	1177 603	832 591

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1984 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal ondernemers per bedrijf	1.30	1.33	1.26
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	43	42	44
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.64	1.56	1.72
arbeid v/d echtgenotes	.25	.11	.42
arbeid v/d overige gezinsleden	.15	.08	.23
arbeid van vast perso- neel	.08	.06	.10
arbeid van los perso- neel	.99	.46	1.58
Totale arbeidsbezetting	3.11	2.27	4.05
Energieverbruik:			
gas m3 x 1000	.4	.0	.9
petroleum lt x 1000	.3	.2	.5
ov. olie lt x 1000	.5	.1	1.1
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	11	3	20
Idem in joules x 1.000.000.000	45	10	83
Electriciteit (x 1000 KWH)	11.8	15.1	8.1

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Omzet in %	100	42	58
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	603000	661000	537000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	21200	22060	20220
Afschrijving vaste plant- opstand	8280	1480	15970
Huur en pacht	5760	7580	3690
Rente	21450	21410	21500
Onderhoud	5430	4200	6810
Electriciteit	2970	3810	2020
Gas	240	20	480
Overige energiekosten	800	300	1370
Meststoffen	7490	7310	7680
Zaad-plant-en pootgoed	14870	12020	18080
Bestrijdingsmiddelen	5970	4760	7340
Overige materialen	1470	230	2860
Veekosten	260	320	190
Werk door derden	6260	7220	5180
Afleveringskosten	15160	10030	20970
Autokosten 1)	2830	2330	3390
Arbeid ondernemers	80660	77010	84800
Arbeid echtgenotes	8510	3600	14060
Arbeid ov.gezinsleden	4910	2570	7560
Arbeid personeel	18450	10300	27670
Overige kosten	10580	10030	11250
TOTALE KOSTEN	243550	208590	283090
OPBRENGSTEN			
Groenten	176730	139500	218810
Fruit	540	10	1140
Snijbloemen	580	0	1240
Pot-en perkplanten	350	0	740
Bloembollen	4580	4250	4960
Overige tuinbouwprod.	1330	230	2580
Mutatie veldinventaris	240	630	-210
Akkerbouw en veeteelt	5010	8520	1050
Overige opbrengsten	4730	6160	3120
Aanwas vaste plantopstand	7410	1050	14590
Aanwas bloembollenkraam	-200	-690	390
TOTALE OPBRENGSTEN	201300	159660	248410
ONDERNEMERSOVERSCHOT	-42250	-48930	-34680
in % van de kosten	-17	-23	-12
in % van het geïn.verm.	-7	-7	-6
Arbeidsopbr. per mensjaar	22620	19640	24510

1)Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4. Spreiding van het ondernemersoverschot in % van de kosten (aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
50 en meer	6	6	6
50 - 40	14	20	7
40 - 30	20	31	8
30 - 20	19	4	37
20 - 10	19	18	19
10 - 0	<u>10</u>	<u>15</u>	<u>3</u>
Totaal verliesgevend	88	94	80
Positief			
0 - 10	6	3	10
10 - 20	-	-	-
20 en meer	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>10</u>
Totaal winstgevend	<u>12</u>	<u>6</u>	<u>20</u>
	100	100	100
Ondernemersoverschot in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)			
	-22	-26	-18
Standaardfout			
	2.7	3.5	4.0

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1984
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal ondernemers	79	42	37
Ondernemersoverschot	-32570	-36920	-27420
Handenarbeid v.d. ondernemer	62190	58100	67050
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	29620	21180	39630
Berekende rente +	16540	16150	17000
Ontvangen rente +	140	70	220
Betaalde rente -	7180	7550	6730
Saldo	9500	8670	10490
Rentesubsidie	910	1230	520
Ondernemersinkomen	40030	31080	50630
Handenarbeid echtgenote	6560	2710	11120
Handenarb. overige gezinsl.	3790	1950	5980
Gezinsinkomen uit bedrijf	50380	35740	67730
Inkomen buiten bedrijf	11410	12260	10420
Totaal inkomen	61790	48000	78150
Premie volksverzekering	6220	5900	6590
Premies vrijw. verzekering	4740	4430	5100
Persoonlijke belastingen	3000	1850	4360
Betaald loon gezinsleden	1210	180	2440
Overige gezinsbestedingen	39110	38000	40450
Totaal van gezinsbestedingen	54280	50360	58940
Besparing	7510	-2360	19210
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	7370	7240	7530
Huren buiten bedrijf	390	160	660
Rente buiten bedrijf	2890	3300	2400
Uikering volksverzekeringen	4140	3990	4320
Inkomen uit arbeid	1720	2410	910
Overige baten	860	1030	640
Totaal positief	17370	18130	16460
Negatief			
Afschrijving woning(en)	2550	2450	2670
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1220	1090	1370
Rente prive-leningen	2160	2300	1990
Overige lasten	20	20	10
Totaal negatief	5950	5870	6040
Inkomen buiten bedrijf	11420	12260	10420

Bijlage 6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaalinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in %)

	Alle be- drij- ven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal ondernemers	79	42	37
Arbeidsopbrengst van de ondernemer			
	%	%	%
- f 30.000,- - - f 15.000,-	1	2	-
- " 15.000,- - - " 0,-	15	18	10
" 0,- - - " 15.000,-	22	24	20
" 15.000,- - - " 30.000,-	26	27	24
" 30.000,- - - " 45.000,-	19	15	24
" 45.000,- - - " 60.000,-	6	10	3
" 60.000,- - - " 90.000,-	6	2	11
" 90.000,- - - " 120.000,-	1	2	-
" 120.000,- en meer	4	-	8
	100	100	100
Ondernemersinkomen van de ondernemer			
- f 30.000,- - - f 15.000,-	1	2	-
- " 15.000,- - - " 0,-	4	2	5
" 0,- - - " 15.000,-	15	22	6
" 15.000,- - - " 30.000,-	32	34	30
" 30.000,- - - " 45.000,-	25	14	37
" 45.000,- - - " 60.000,-	9	17	-
" 60.000,- - - " 90.000,-	8	7	9
" 90.000,- - - " 120.000,-	3	2	5
" 120.000,- en meer	3	-	8
	100	100	100
Totaalinkomen van de ondernemer			
- f 30.000,- - - f 15.000,-	-	-	-
- " 15.000,- - - " 0,-	1	2	-
" 0,- - - " 15.000,-	2	4	-
" 15.000,- - - " 30.000,-	15	18	10
" 30.000,- - - " 45.000,-	21	27	14
" 45.000,- - - " 60.000,-	24	28	20
" 60.000,- - - " 90.000,-	24	16	34
" 90.000,- - - " 120.000,-	6	3	9
" 120.000,- en meer	7	2	13
	100	100	100

Bijlage 7. Spreiding van de besparing (aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle be- drijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aantal ondernemers	79	42	37
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 30.000,- en meer	8	15	-
f 30.000,- - f 15.000,-	10	12	8
f 15.000,- - f 0,-	<u>26</u>	<u>20</u>	<u>33</u>
Totaal negatief	44	47	41
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	30	32	27
f 15.000,- - f 30.000,-	15	12	19
f 30.000,- - f 45.000,-	5	9	-
f 45.000,- en meer	<u>6</u>	<u>-</u>	<u>13</u>
Totaal positief	<u>56</u>	<u>53</u>	<u>59</u>
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	21200	22060	20220
Afschrijving vaste plantopst	8220	1430	15900
Afschrijving bloembollen	60	50	80
Totaal van afschrijvingen	29480	23540	36200
Besparingen	9740	-3140	24290
Totaal van afschrijvingen en besparingen	39220	20400	60490
Erfenissen en schenkingen	1160	2020	180
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	450	-780	1830
Koerswinsten of -verliezen op effecten	170	330	-20
Vermogenssubsidies:			
- meer ontvangen dan bere- kende WIR-premie	-1330	-950	-1760
- investeringssubsidie	410	0	880
- woningsubsidie	390	140	710
Totaal van vermogenssubs.	-530	-810	-170
Totaal van eigen middelen	40470	21160	62310
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	3190	3160	3220
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	-2300	-3310	-1150
Totaal op lange termijn	890	-150	2070
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	720	340	1140
Totaal van vreemde middelen	1610	190	3210
Totaal beschikbare middelen	42080	21350	65520

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Aflossingen op leningen o/g	10860	12830	8630
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	-1010	-2780	1000
- bedrijfsgebouwen	1340	520	2270
- glasopstanden	250	0	520
- verwarmingsinstallaties	910	410	1470
- overige installaties	4530	2850	6420
- machines en werktuigen	16990	17210	16750
- plantopstanden	7810	980	15530
- bloembollen	290	-220	860
- vee	-250	0	-550
- betaling op lopende invest	390	-480	1370
- overige inventaris	2270	2430	2140
Bruto investering voor af- trek van WIR-premie	33520	20920	47780
Af: aanspraak op WIR basis- premie en KST	4940	3930	6090
Bruto-investeringen minus WIR-premie	28580	16990	41690
Veldinventaris	240	630	-210
Materialen	-250	-170	-340
Vooruitbetaalde kosten	-80	-120	-30
Totaal ov. prod.middelen	-90	340	-580
Woningen	1110	3850	-1990
Deelname veiling e.d.	450	620	260
Leningen u/g	250	500	-40
Overige beleggingen	1820	1620	2050
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	3630	6590	280
Voorraad produkt	-10550	-23800	4430
Vorderingen	-2480	-4040	-710
Effecten	-1120	-2060	-60
Spaarrekeningen	12680	16430	8440
Kas, bank en postgiro	570	-1930	3390
Totaal van mutaties en liquiditeiten	-900	-15400	15490
Totaal bestedingen van middelen	42080	21350	65510

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Balans per 31 december 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	39	40	37
Idem per einde boekjaar	37	38	36
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	236250	232440	240560
Bedrijfsgebouwen	61010	79790	39770
Glasopstanden	4140	120	8670
Verwarmingsinstallaties	2290	1260	3450
Overige installaties	17980	12760	23900
Machines en werktuigen	45820	43570	48360
Plantopstanden	12630	5060	21200
Bloembollen en knollen	3190	2180	4340
Boomwekerij	0	10	0
Vee	580	190	1020
Bet.op lop.investeringen	760	60	1560
Overige inventaris	18720	23970	12750
Totaal	403370	401410	405580
Ov.produktiemiddelen			
Veldinventaris	5330	2100	8980
Voorraad materialen	5090	3410	6980
Vooruitbetaalde kosten	510	410	630
Totaal	10930	5920	16590
Liquiditeiten:			
Voorraad produkt	43310	58020	26670
Vorderingen	14180	16110	12000
Effecten	3170	5510	530
Spaarrekeningen e.d.	77160	79730	74260
Kas,lop.rek.banken/giro	15290	9640	21670
Totaal	153110	169010	135130
Overige bezittingen			
Woningen	166010	165450	166650
Deelname veiling e.d.	4570	4150	5040
Leningen u/g	1570	2920	40
Diversen	9230	9400	9050
Totaal	181380	181920	180780
Totaal activa	748790	758260	738080
Passiva			
Vreemd vermogen	166900	183630	147970
Eigen vermogen	581890	574630	590110
Totaal passiva	748790	758260	738080
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	78	76	80

Bijlage 11 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1984 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Vr.vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	98300	93530	103690
Leningen van ov.banken	5860	9920	1280
Leningen van familieleden	21490	31810	9820
Leningen van ov.partic.	1640	3090	0
Kredieten Rabobanken	11420	13310	9280
Kredieten ov.banken	960	1250	640
Overig	14170	18810	8910
Totaal	153840	171720	133620
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	1910	1000	2950
Te betalen kosten	8710	8040	9470
Te betalen investeringen	1710	1990	1400
Overig	730	880	530
Totaal	13060	11910	14350
Totaal vreemd vermogen	166900	183630	147970
vr.verm.in % v/h totaalverm.	22	24	20
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 31-12-1983	541950	538610	545720
Corr.o/d balans 31-12-1983	330	-190	910
Corr.a.g.v.wijziging in de keuzeregeling betr.omzetb.	1790	2390	1110
Toe - en uittreding v.firm.	-4080	0	-8690
Verm.inbreng v. echtgenote	3190	6020	0
Herw. i.v.m.wijz.WIR-premie	1940	1260	2710
Herw. a.g.v.prijswijziging	25780	28910	22240
Eigen verm. per 1-1-1984	570900	577000	564000
Mut. eigen verm. in 1984	10990	-2370	26110
Eigen vermogen per 31 december 1984	581890	574630	590110

Bijlage 12. Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen (solvabiliteit) per 31 december 1984 (aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in %)

	Alle be- drij- ven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Solvabiliteit	%	%	%
Negatief	-	-	-
0 - 10	-	-	-
10 - 20	2	3	-
20 - 30	3	-	6
30 - 40	1	3	-
40 - 50	4	3	5
50 - 60	11	14	8
60 - 70	12	13	11
70 - 80	25	28	21
80 - 90	8	6	10
90 - 100	<u>34</u>	<u>30</u>	<u>39</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totale vermogen (ongewogen)	77	75	78
Standaardfout	2,6	3,6	3,9

Bijlage 13 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus
vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1984 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Kas, lop.rekeningen banken en postgiro	15290	9630	21680
Spaarrekeningen e.d.	77160	79730	74260
Effecten	3170	5510	530
Voorraad product en vorderingen	57490	74130	38660
Voorr.materialen e.d.	5600	3810	7610
Veldinventaris	5330	2110	8990
A. Totaal	164040	174920	151730
Te betalen omzet- en loonbelasting	1910	1000	2950
Te betalen kosten	8710	8040	9470
Te betalen investeringen	1710	1990	1400
Overig kort krediet	730	870	540
B. Totaal vr.verm. op korte term.	13060	11900	14360
Saldo (A minus B)	150980	163020	137370
id.in % v/d kosten	62	78	49

Bijlage 14. Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. minus
vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in %)

	Alle be- drijven	Indeling naar sbe per ha	
		minder dan 22 sbe (extensief)	meer dan 22 sbe (intensief)
Aantal bedrijven	57	29	28
Liquiditeitsklasse	%	%	%
0 - 10% van de jaarkosten	9	6	13
10 - 30% van de jaarkosten	24	23	26
30 - 50% van de jaarkosten	20	11	29
50 - 70% van de jaarkosten	5	6	5
meer dan 70% van de jaarkosten	<u>42</u>	<u>54</u>	<u>27</u>
Totaal	100	100	100

Bijlage 15. Bedrijfsresultaten (gem. per bedrijf) en het inkomen, de gezinsbesteding en de besparing (gem. per ondernemer) in de jaren 1981 tot en met 1984

	1981	1982	1983	1984
Aantal bedrijven	59	63	58	57
Aantal ondernemers	81	90	81	79
Oppervlakte staand glas (are)	2	3	3	3
Oppervlakte opengrondstuinbouw (are)	781	788	781	769
Arbeidsbezetting in mensjaren	2,73	2,78	2,97	3,11
Kosten	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.	x 1000 gld.
Arbeidskosten	94,8	100,6	109,2	112,5
Rentekosten	22,8	21,2	21,5	21,5
Afschrijvingen	22,5	24,1	27,6	29,5
Energiekosten	3,5	4,0	4,5	4,0
Overige kosten	<u>60,9</u>	<u>67,9</u>	<u>75,9</u>	<u>76,1</u>
Totale kosten	204,5	217,8	238,7	243,6
Opbrengsten				
Tuinbouwproducten	151,3	144,2	197,1	184,1
Overige opbrengsten	<u>16,1</u>	<u>18,7</u>	<u>25,4</u>	<u>17,2</u>
Totale opbrengsten	167,4	162,9	222,5	201,3
Ondernemersoverschot	-37,1	-54,9	-16,2	-42,3
Idem in % van de kosten	-18	-25	-7	-17
Perc. winstgevende bedrijven	15	3	31	12
Inkomen en besparing (per ondernemer)				
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	26,5	15,1	48,5	29,6
Ondernemersinkomen	36,9	24,2	58,6	40,0
Gezinsinkomen uit bedrijf	45,6	33,2	68,2	50,4
Totaalinkomen	56,4	45,9	77,9	61,8
Premie volksverzekeringen	3,6	6,5	8,1	6,2
Premie vrijwillige verzekeringen	4,3	4,5	4,9	4,8
Persoonlijke belastingen	3,3	6,3	5,7	3,0
Betaalde arbeidskosten gezinsleden	0,4	0,6	1,2	1,2
Overige gezinsbesteding	<u>37,0</u>	<u>39,5</u>	<u>35,7</u>	<u>39,1</u>
Totaal van gezinsbesteding	48,6	57,4	55,6	54,3
Besparing	7,8	-11,5	22,3	7,5
Idem in % van het totaalinkomen	14	-25	29	12
Perc. ondernemers met (positieve) besparing	62	37	75	56

Bijlage 16. Herkomst en besteding van de middelen en de balansen per
31 december over de jaren 1981 t/m 1984 (gemiddeld per bedrijf)

	1981	1982	1983	1984
Aantal bedrijven	59	63	58	57
Herkomst	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Afschrijvingen	22,5	24,1	27,6	29,5
Besparingen	9,9	-14,7	29,0	9,7
Totaal van afschr. en besparingen	32,4	9,4	56,6	39,2
Overige mutaties in het eigen vermogen	5,0	4,0	10,5	1,3
Totaal van eigen middelen	37,4	13,4	67,1	40,5
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	P.M.	P.M.	11,8	3,2
Overige mutaties in het vreemde verm.	P.M.	P.M.	1,2	-1,6
Totaal van beschikbare middelen	P.M.	P.M.	80,1	42,1
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	P.M.	P.M.	13,2	10,9
Bruto-invest. voor aftrek van WIR- premie	32,8	28,5	28,6	33,5
Af: aanspraak op WIR-basispremie en KST	5,3	4,2	4,2	4,9
Bruto-invest. minus WIR-premie	27,5	24,3	24,4	28,6
Mutaties in veldinventaris, materialen e.d.	0,7	-0,8	2,6	-0,1
Netto-invest. en belegg. buiten het bedrijf	4,1	0,8	2,5	3,6
Mutaties in liquiditeiten	6,9	-14,3	37,4	-0,9
Totale besteding van middelen	P.M.	P.M.	80,1	42,1
Balansen per 31 december	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.	x1000 gld.
Activa				
Duurz. produktiemiddelen	342,8	334,0	371,8	403,4
Liquiditeiten en voorraad mate- rialen e.d.	129,8	122,0	167,3	164,0
Overige bezittingen	174,8	178,8	180,5	181,4
Totaal activa	647,4	634,8	719,6	748,8
Passiva				
Vreemd vermogen op korte termijn	11,8	11,0	12,5	13,1
Vreemd vermogen op lange termijn	157,6	156,0	161,0	153,8
Totaal vreemd vermogen	169,4	167,0	173,5	166,9
Eigen vermogen	478,0	467,8	546,1	581,9
Totaal passiva	647,4	634,8	719,6	748,8
Eigen verm. in % van het totaalverm.	74	74	76	78
Liquiditeit op korte termijn:				
Liq., voorraad materialen e.d.	129,8	122,0	167,3	164,0
Vreemd vermogen op korte termijn	11,8	11,0	12,5	13,1
Saldo	118,0	111,0	154,8	150,9
Idem in % van de kosten	58	51	65	62

LITERATUUR

In de reeks "Periodieke Rapportage" zijn op dit gebied verschenen:

- No. 22-83 Rentabiliteit en financiering van de fruitteelt in Nederland over 1983 (oogst 1983/84).
- No. 19-83 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt in de open grond in Nederland over 1983.
- No. 23-83 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in Boskoop e.o., Midden-Betuwe, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg over 1983/84.
- No. 21-83 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteelt in Nederland over 1983.
- No. 20-84 Rentabiliteit en financiering van de champignonteelt in Nederland over 1984.
- No. 18-84 Rentabiliteit en financiering van de groenteteelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 17-84 Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 16-84 Rentabiliteit en financiering van de Potplantenteelt onder glas in Nederland over 1984.
- No. 15-84 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder glas in Nederland over 1984.

1. 已知 $\sin \alpha = \frac{3}{5}$, $\alpha \in (\frac{\pi}{2}, \pi)$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = -\frac{4}{5}$
2. 已知 $\cos \alpha = \frac{4}{5}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{3}{5}$
3. 已知 $\tan \alpha = \frac{3}{4}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{3}{5}$, $\cos \alpha = \frac{4}{5}$
4. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{2}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$
5. 已知 $\cos \alpha = -\frac{1}{2}$, $\alpha \in (\frac{\pi}{2}, \pi)$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$
6. 已知 $\tan \alpha = -\frac{3}{4}$, $\alpha \in (\frac{\pi}{2}, \pi)$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{3}{5}$, $\cos \alpha = -\frac{4}{5}$
7. 已知 $\sin \alpha = \frac{2}{3}$, $\alpha \in (\frac{\pi}{2}, \pi)$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = -\frac{\sqrt{5}}{3}$
8. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{3}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{2\sqrt{2}}{3}$
9. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{2}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{5}}$, $\cos \alpha = \frac{2}{\sqrt{5}}$
10. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{3}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{2\sqrt{2}}{3}$
11. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{2}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}$
12. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{3}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{10}}$, $\cos \alpha = \frac{3}{\sqrt{10}}$
13. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{4}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{15}}{4}$
14. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{4}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{15}}{4}$
15. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{4}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{17}}$, $\cos \alpha = \frac{4}{\sqrt{17}}$
16. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{5}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{2\sqrt{6}}{5}$
17. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{5}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{2\sqrt{6}}{5}$
18. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{5}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{26}}$, $\cos \alpha = \frac{5}{\sqrt{26}}$
19. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{6}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{35}}{6}$
20. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{6}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{35}}{6}$
21. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{6}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{37}}$, $\cos \alpha = \frac{6}{\sqrt{37}}$
22. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{7}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{48}}{7}$
23. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{7}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{48}}{7}$
24. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{7}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{50}}$, $\cos \alpha = \frac{7}{\sqrt{50}}$
25. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{8}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{63}}{8}$
26. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{8}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{63}}{8}$
27. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{8}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{65}}$, $\cos \alpha = \frac{8}{\sqrt{65}}$
28. 已知 $\sin \alpha = \frac{1}{9}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{80}}{9}$
29. 已知 $\cos \alpha = \frac{1}{9}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{80}}{9}$
30. 已知 $\tan \alpha = \frac{1}{9}$, $\alpha \in (0, \frac{\pi}{2})$, 求 $\sin \alpha$ 和 $\cos \alpha$ 的值。	解: $\sin \alpha = \frac{1}{\sqrt{82}}$, $\cos \alpha = \frac{9}{\sqrt{82}}$